

6. 5. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odpovědnost dopravce a zasílatele za škodu či ztrátu zboží při nakládce

V tomto článku bychom se chtěli pozastavit nad jedním aktuálnějším rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR a v jeho světle se dotknout problematiky odpovědnosti příslušných osob za provedení nakládky, když tato otázka v souvislosti s přepravou zásilek není dostatečně upravena a často tak klade na soudy značné nároky, zejména při nalézání právní úpravy, která má v příslušné věci být aplikována. Pokusíme se tedy nastínit, jaká je v této souvislosti pozice dopravce a zasílatele, zejména z hlediska jejich odpovědnosti za škodu a ztrátu zboží.

Jak soudy k této problematice přistupují lze dokumentovat na aktuálním rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17.12.2024, č.j. 23 Cdo 708/2024 - 216.

Ve stručnosti popisujeme skutkový stav, který soudy v dané věci posuzovaly. Z hlediska tématu našeho článku je podstatné, že žalovaná jako zasílatelka a žalobkyně jako příkazkyně uzavřely rámcovou smlouvu zasílatelskou, a na jejím základě měla být obstarána přeprava zboží. Role byly rozděleny tak, že žalovaná nechala do místa nakládky přistavit kamion s návěsem, a žalobkyně do něj naložila zboží. Podle dohody a praxe stran přitom nakládka probíhala tak, že po přistavení návěsu k příslušné rampě žalovaná odpojila tahač, odjela (tedy nebyla fyzicky přítomna nakládce), a žalobkyně jí po ukončení nakládky a uzavření vrat skladu u rampy telefonicky oznámí, že návěs je naložen. Neznámé osoby využily této prodlevy mezi ukončením nakládky a příjezdem řidiče žalované, a návěs i se zbožím odcizily.

Jelikož žalobkyně měla zato, že žalovaná porušila svoji povinnost ze zasílatelské smlouvy, byl veden spor o náhradu škody na odcizeném zboží.

Soud prvního stupně nároku přisvědčil s tím, že pokud byla nakládka fakticky ukončena, ocitlo se zboží ve sféře dispozice dopravce, a tudíž nastupuje režim odpovědnosti za škodu způsobenou na zásilce. Soud prvního stupně tedy okamžik převzetí zboží dopravcem ztotožnil s ukončením nakládky. Soud prvního stupně ani neshledal existenci jakýchkoli liberačních důvodů ve smyslu čl. 17 Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR), neboť podle jeho názoru žalovaná, respektive dopravce, návěs proti případnému odcizení nijak nezajistila.

Odvolací soud se s tímto posouzením neztotožnil, a naopak při změně rozsudku soudu prvního stupně rozhodl o zamítnutí žaloby. Odvolací soud shledal za podstatné, kdy a zda došlo ze strany dopravce k převzetí zásilky k přepravě. Odvolací soud dovodil, že samotné ukončení nakládky tímto převzetím zásilky není. Odvolací soud též přijal závěr, že za okamžik převzetí zásilky je nutno považovat až okamžik, kdy dopravce má fyzickou možnost obsah zásilky naložené na vozidlo zkontrolovat. Protože však k této kontrole ani převzetí nedošlo (a ani nemohlo dojít), dovodil odvolací soud, že dopravce, respektive žalovaná, za odcizení zboží odpovědní nejsou.

K dovolání žalobkyně ve věci rozhodoval Nejvyšší soud. Lze ve stručnosti shrnout, že Nejvyšší soud se přiklonil k argumentaci přijaté odvolacím soudem, a proto dovolání žalobkyně zamítl jako nedůvodné. Nejvyšší soud nicméně dovolání shledal přípustným, a to pro řešení otázky týkající se okamžiku převzetí zásilky dopravcem ve smyslu ustanovení čl. 17 Úmluvy CMR.

Nejvyšší soud s odkazem na řešení dané otázky v okolních zemích (v nichž ostatně je Úmluva CMR aplikována rovněž) shledal, že odpovědnost dopravce na jednu stranu nelze zužovat na samotný okamžik rozjetí se s vozidlem a jeho zastavením. Na druhou stranu však Nejvyšší soud připomenul, že samotné naložení nákladu na vozidlo není bez dalšího přijetím zboží k přepravě. K tomuto přijetí, a tedy k nastoupení odpovědnosti dopravce za zásilku, je třeba, aby dopravce učinil právní jednání, kterým přijme zásilku za účelem jejího přemístění a dodání, tedy aby dopravce svým jednáním přijal zásilku do své odpovědnosti sféry.

Jelikož tedy samotné naložení vozidla nebylo tím okamžikem, k němuž by nastoupila odpovědnost dopravce (doprovce neprojevil v daném případě vůli zásilku převzít a ani tuto možnost neměl), Nejvyšší soud shledal nárok žalobkyně nedůvodným.

Z uvedeného soudního rozhodnutí tedy podle našeho názoru plyne způsob, jak se s otázkou odpovědnosti za škodu či ztrátu zboží při nakládce vypořádat.

Je skutečností, že Úmluva CMR, a ostatně ani jiné právní předpisy, zejména zákon č. [89/2012](#) Sb. občanský zákoník, otázku nakládky a odpovědnosti dotčených osob za ni neupravují.

Máme zato, že je to dostatečně známo, avšak pro jistotu připomínáme, že s ohledem na ustanovení § 9a zákona č. [111/1994](#) Sb. o silniční dopravě se úprava obsažená v Úmluvě CMR použije i pro vnitrostátní přepravu zboží.

Řešení dané otázky však podle mínění soudů spočívá v posouzení, za co tedy dopravce odpovídá.

Odpovědnost dopravce za zásilku je v tomto ohledu jednoznačně vymezena čl. 17 odst. 1 Úmluvy CMR. Dopravce je za zásilku odpovědný v době, kdy ji převezme k přepravě, do okamžiku jejího vydání. Ostatně tento závěr přijal Nejvyšší soud České republiky ve svém rozhodnutí ze dne 22.10.2014, sp. zn. 25 Cdo 3634/2013.

Z tohoto hlediska je tedy nerozhodné, kdo a jak má nakládku zajišťovat. Důležité je, zda zásilku již převzal dopravce k přepravě.

Přestože to může být pro některé subjekty účastné na přepravě nepohodlné, zdá se, že nelze v rámci zajištění právní jistoty při nedostatku úpravy nakládky v právních předpisech postupovat jinak. Příslušné otázky odpovědnosti za škodu mají být hodnoceny primárně podle toho, zda lze v existujících právních ustanoveních najít oporu pro odpovědnost dopravce jako osoby provádějící přepravu zásilky, a teprve pokud tato dána není, opřít tuto odpovědnost o jiné okolnosti.

Výše připomenutý dovětek „převzetí k přepravě“, obsažený v čl. 17. odst. 1. Úmluvy CMR, v tomto ohledu není samoúčelný. Jak je ostatně připomenuto v již vzpomenutém rozhodnutí Nejvyššího soudu, vůle dopravce musí skutečně směřovat k účelu zajištění přepravy. Pokud by dopravce v souladu s uzavřenou smlouvou s odesílatelem či jinou osobou převzal zásilku například za účelem balení či uskladnění (a nebo i separátní povinnosti nakládky), nejednalo by se o převzetí a odpovědnost dopravce, na které by dopadala Úmluva CMR.

Zde přitom lze podotknout, že převzetí zásilky lze považovat za právní jednání ve smyslu ustanovení § 545 občanského zákoníku (jako například obdobně shledal Nejvyšší soud České republiky ve svém rozhodnutí ze dne 31.8.2010, sp. zn. 23 Cdo 472/2008 u provedení platby), a jako takové bude podléhat výkladovým pravidlům popsaným v ustanovení § 555 a násl. občanského zákoníku.

Proto bude vždy záležet na konkrétních okolnostech případu a podobě příslušných smluvních ujednání. Může tak nastat situace, kdy převzetí zásilky již bude podléhat vzpomenutému čl. 17 odst. 1. Úmluvy CMR (například ujednání typu „dopravce provede přepravu včetně nakládky“), nebo

naopak nikoli (například ujednání typu „doprovce provede před samotnou přepravou zásilky i její nakládku“). Vždy tedy bude potřebné provést výklad vůle dopravce, za jakým účelem zásilku převzal.

Co se týče samotné nakládky, zde musíme poukázat na skutečnost, že „smlouva o nakládce“ není v občanském zákoníku ukotvena jako samostatný smluvní typ. Proto vždy bude záviset na konkrétní podobě ujednání příslušných stran o tom, která z nich tuto nakládku provede, z toho plynoucích pravidel odpovědnosti příslušné strany za tuto nakládku.

V souvislosti s otázkou nakládky musíme poukázat na možnost zproštění se odpovědnosti dopravce za škodu na zásilce ve smyslu čl. 17 odst. 4. písm. c) Úmluvy CMR. Podstatné je, že dopravce nebude odpovědný za škodu či ztrátu zásilky v případě, že tuto způsobí při nakládce odesílatel nebo osoba za něj jednající.

Ze systematického členění daného čl. 17 Úmluvy CMR plyne, že k tomuto poškození a zproštění se odpovědnosti dopravce může dojít za situace, kdy již dopravce zásilku převzal k přepravě ve smyslu čl. 17 odst. 1. Úmluvy CMR – ostatně jinak by zakotvení daného zproštění odpovědnosti dopravce nedávalo smysl (pokud by k nakládce mělo dojít ještě před převzetím zásilky k přepravě, nemusela by Úmluva CMR danou otázku vůbec řešit).

V souvislosti s nakládkou zboží je též nutné poukázat na dvojí způsob, jak může nakládka souviset zejména s poškozením zásilky.

Zjevně může nastat situace, kdy při nakládce je zboží poškozeno předtím, než fyzicky přeprava započne. Ohledně této otázky můžeme poukázat na vše výše popsání ohledně převzetí zásilky dopravcem k přepravě. Pro účely tohoto článku se přitom nebudeme zabývat otázkami prokázání vzniku škody, ani například režimem aplikace čl. 8 a 9 Úmluvy CMR.

Je však třeba pamatovat i na možnost, že nakládka je provedena, byť třetí osobou, a byť mimo režim Úmluvy CMR nedbale a chybně, a již po započetí přepravy dojde například k sesunu a poškození zboží v důsledku pohybu vozidla.

Je otázkou, jak na danou situaci z hlediska práva reagovat. Jeden pohled by takovou situaci nadále mohl považovat za okolnost zproštění odpovědnosti dopravce ve smyslu již vzpomenutého čl. 17 odst. 4. písm. c) Úmluvy CMR.

Úmluva CMR mlčí k otázce, jak se má dopravce zachovat, pokud je zboží naloženo nedbale, byť na něm dosud není způsobena žádná škoda, a z určitého pohledu tedy dopravce nemá co by si vyhradil ve smyslu čl. 8. a 9. Úmluvy CMR.

Ve smyslu čl. 14 Úmluvy CMR je dopravce povinen reagovat na jakoukoli situaci, která mu brání v řádném provedení přepravy, což by mohlo být i nesprávné naložení zboží.

Obecně je dovozováno, že by se dopravce, který věděl nebo měl a mohl vědět o tom, že v důsledku způsobu nakládky hrozí poškození zásilky, neměl mít možnost zbavit své odpovědnosti za škodu s poukazem na to, že on zboží nenakládal. Je otázkou, zda by taková „obhajoba“ nebyla znemožněna ustanovením čl. 29 odst. 1. Úmluvy CMR (tedy zda by takové jednání dopravce nebylo považováno za hrubou nedbalost), nebo zda by argumentace dopravce nebyla shledána nepoctivou ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1. Úmluvy CMR.

Kromě toho, zajímavým způsobem do řešení dané otázky vstoupil Nejvyšší soud České republiky svým rozhodnutím ze dne 24.2.2022, sp. zn. 23 Cdo 2136/2020. Soud v dané věci posuzoval otázku, kdy v důsledku nesprávně provedené nakládky skladníkem odesílatele došlo k posunu nákladu a poškození vozidla dopravce.

Soud odpovědnost odesílatele neshledal kromě jiného s odkazem na povinnost dopravce zajistit bezpečnou přepravu zboží podle ustanovení § 5 odst. 1. písm. i) zákona č. [361/2000](#) Sb. o silničním provozu. Jelikož soud dovodil, že dopravce toto nesplnil, přičetl soud okolnosti vzniku škody právě dopravci. Zajímavé přitom je, že soud vzpomenutou povinnost dopravce dovodil jako kogentní.

Jak jsme vzpomněli, dané rozhodnutí se týkalo otázky škody na vozidle. Není však vyloučeno, že soudy dané úvahy uplatní i ve vztahu k odpovědnosti za škodu na zboží. Nemáme informace, zda se tak již stalo, avšak daný vývoj nelze vyloučit. V takovém případě však bude otázkou, jak se soudy vypořádají s aplikací zmíněné možnosti zproštění se odpovědnosti ve smyslu čl. 17 odst. 4. písm. c) Úmluvy CMR, a s otázkou možnosti odvrátit či předejít vzniku škody dopravcem.

V dosavadním článku jsme se zabývali především odpovědností dopravce.

Ve vztahu k odpovědnosti zasílatele za škodu na zboží při nakládce je třeba v první řadě poukázat na povahu činnosti zasílatele. Tím je s ohledem na ustanovení § 2471 a násl. občanského zákoníku obstarání přepravy zásilky pro příkazce.

Samotnou přepravu zboží přitom již vykonává osoba odlišná, a to dopravce. Otázkám tzv. samovstupu zasílatele ve smyslu ustanovení § 2474 občanského zákoníku se věnovat v tomto článku nebudeme.

Nelze proto automaticky říci, že zasílatel odpovídá automaticky za veškerou škodu, kterou způsobí dopravce. Odpovědnost zasílatele je soustředěna s ohledem na ustanovení § 2475 a 2460 odst. 1. občanského zákoníku především na okolnost výběru dopravce a přenesení podmínek, které příkazce požaduje, do smlouvy o přepravě.

Lze tak říci, že sama skutečnost, že za škodu na zásilce či její ztrátu odpovídá dopravce neznámá, že za totéž odpovídá i zasílatel.

V tomto kontextu poukazujeme na ustanovení § 2478 občanského zákoníku, které mluví o škodě na převzaté zásilce při obstarávání přepravy. Dané ustanovení však dopadá na situace, kdy zasílatel zásilku převezme k obstarání přepravy, a tuto po určitou dobu, do doby, než ji předá dopravci, drží. Poté již za zásilku odpovídá dopravce podle příslušných ustanovení, která jsme vzpomněli v předchozích částech tohoto článku.

Opět zde tedy máme obdobnou konstrukci, jakou jsme řešili v souvislosti s odpovědností dopravce. Namísto „převzetí k provedení přepravy“ však nyní vykládáme pojem „převzetí při obstarávání přepravy“.

Výklad a důsledky daného pojmu jsou však obdobné jako u dopravce. Vždy je tedy třeba posoudit, jaká byla v případě nakládání se zbožím vůle zasílatele, a z jakého důvodu a za jakým účelem tedy zasílatel zásilku převzal. Opět tedy lze poukázat na to, že pokud zasílatel zásilku převzal k obstarání přepravy s tím, že součástí tohoto obstarání přepravy bude i nakládka zboží, bude zasílatel odpovědný za škody vzniklé při nakládce. Pokud však za tímto účelem zasílatel zásilku nepřevzal, bude za danou škodu odpovědný ten, kdo má s ohledem na ujednání stran povinnost nakládku provést. Odpovědnost zasílatele vznikne až v okamžiku, kdy on vyjádří vůli převzít zásilku k obstarání přepravy.

Samozřejmě může nastat situace, kdy zasílatel zásilku nepřevzme vůbec, a nastoupí tedy, jak je popsáno výše, přímo odpovědnost dopravce.

I kdyby však za škodu byl odpovědný dopravce, připomínáme povinnost zasílatele ve smyslu ustanovení § 2466 občanského zákoníku uplatit vůči dopravci příslušné nároky vlastním jménem na

účet příkazce. Mimo předmět článku ponecháváme otázku odpovědnosti zasílatele při nesplnění povinnosti uvést ve zprávě o splnění příkazu osobu dopravce ve smyslu ustanovení § 2461 občanského zákoníku.

Závěr

V tomto článku jsme poukázali na problematiku odpovědnosti za škodu na zboží způsobené při nakládce, a to se zřetelem na postavení dopravce a zasílatele.

Podstatnou věcí je, že otázka odpovědnosti za nakládku není v českém právním řádu upravena. Toto však přináší aplikační problémy.

Soudy se k dané otázce staví způsobem, že se soustředí na řešení odpovědnosti za samotné provedení přepravy s tím, že nakládka buď je nebo není součástí této přepravy, a to v návaznosti na to, jak a za jakým účelem projeví v souvislosti s převzetím zásilky svoji vůli dopravce. Neplatí však, že by za nakládku měl být automaticky odpovědný být dopravce – toto by muselo být výslovně ujednáno. I tak by bylo otázkou, zda by se jednalo o odpovědnost krytou Úmluvou CMR nebo obecnou odpovědnost za nesplnění sjednaného závazku provést nakládku.

Dále musíme připomenout možnost dopravce zprostit se odpovědnosti za nakládku, kterou nezajišťuje a neprovádí. Poukazujeme však na to, že podle našeho názoru se takto dopravce nemůže zprostit své odpovědnosti za škodu na zboží, pokud bude nesprávně provedenou nakládku ignorovat. Zajímavým aspektem je, že soudy mohou akcentovat i povinnosti dopravce plynoucí z veřejnoprávních předpisů.

Ohledně odpovědnosti zasílatele platí obdobné, co u dopravce. I zde je tedy třeba posoudit, zda a za jakým účelem a v jaké fázi zasílatel přebírá zásilku, a zda je tedy za nakládku odpovědný. I v této souvislosti je třeba zdůraznit obsah smlouvy mezi příslušnými smluvními stranami.

Podle našeho mínění tedy platí doporučení, aby se smluvní strany nespolehaly na soudy a jejich výklad právních předpisů (které mají podobu, jakou mají), a aby raději rozhodné skutečnosti týkající se nakládky výslovně ujednaly. Toto doporučení dáváme i s ohledem na dosavadní zkušenosti nabyté v rámci zastupování klientů ve sporech souvisejících s přepravou, ve kterých část narážíme na argumentaci „zaběhnutých“ procesů, které fungují (dokud nevznikne nějaká škoda či jiný problém) a malou vůli cokoli měnit. Nutno však dodat, že v rámci přepravy, která je extrémně dynamickým oborem s velkou potřebou bezprostředně reagovat na různé změny, překážky, je neochota podmiňovat spolupráci stran podrobnou smluvní dokumentací (nejlépe písemnou), celkem pochopitelná.

Mgr. Gabriela Doudová,
advokátka

JUDr. Petr Kučera, Ph.D.,
advokát

PPS advokáti s.r.o.

Velké náměstí 135/19
500 03 Hradec Králové

Tel.: +420 495 512 831-2
Fax: +420 495 512 838
e-mail: pps@ppsadvokati.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)